

Desáté přikázání: Nebudeš dychtit po ničem, co patří tvému bližnímu.

Pořadí v lekci

11

Úvodní slovo a kapitola „Jak s přípravkou pracovat“ k Desateru [jsou k dispozici v pdf](#).

Téma

Bůh nám dává mnoho dobrých darů. Budme vděční za to, co máme, umíme, jsme. Nemusíme se s druhými srovnávat a závidět jim, můžeme jim to přát.

Cíle

- Dítě prožije: není potřeba druhému závidět, dostal/a jsem krásný dárek. Pán Bůh mě má rád.
 - Dítě uslyší: David je obviněn z toho, že pohrdl tím, co dostal od Hospodina a vzal si sám, co patřilo (k) někomu jinému. Nespokojenost s tím, co jsme od Boha dostali, může vést k závisti a nakonec i k touze vzít druhému, z čeho má radost.
 - Dítě pracuje s přikázáním a biblickými texty, snaží se přijít na to, jak závist vzniká, jaké má důsledky, co je lékem proti závisti a dychtění po tom, co patří druhému.
-

Pro učitele

Biblický text: Exodus 20,17 + 2 Sam 11 (částečně 12)

Poznámky k textu

K přikázání

Já, Hospodin jsem tv?j B?h, já jsem t? vyvedl ze zem? otrok? /a dávám ti požehnanou zemi/; proto nebudeš dychtit po ni?em, co pat?í tvému bližnímu... Kdybys to ud?lal, upadl bys zase do onoho otroctví, z n?hož jsem t? vysvobodil.

- Katolická a luterská tradice **10. přikázání rozděluje na dvě přikázání** (9. přikázání zní: nebudeš dychtit po domu svého bližního; 10. přikázání zní: nebudeš dychtit po ženě atd.)

- Poslední přikázání je svým způsobem „shrnující“, není pouhým opakováním předchozích přikázání „nezcizoložíš“ a „nepokradeš“, je prohloubením, protože toto přikázání, na rozdíl od ostatních čtyř na druhé desce, **směřuje do nitra člověka, míří k srdci, postihuje lidské myšlení** (Izraelec myslí srdcem, srdce je střediskem osobního jednání a rozhodování člověka. Úmysly, vedoucí k činům, vznikají vždycky v srdci).
- Hebrejský výraz „**chamad**“ **znamená dychtit, toužit**. Podle J.M.Lochmanna neznamena jenom „toužit“ jako hnutí vůle, nýbrž zahrnuje počínání, které vede k přivlastnění toho, po čem člověk touží. Starý zákon používá slovo „chamad“ i pro touhu člověka po Bohu.
- **Porušení tohoto přikázání** vede k nesvobodě, otroctví, závisti, srovnávání se s druhými, nepřejčnosti, sebezničení, zničení toho druhého, jeho štěstí a radosti. Kořenem je neláska – nepřej tomu druhému, svoje zájmy stavím nad jeho, není mi partnerem, bližním, ale protivníkem a konkurentem.
- Je zajímavé, že v pokušení jsou právě bohatí a mocní, tedy ti, kteří „toho nemají zapotřebí“. Luther: *Toto poslední přikázání proto není pro zlé darebáky ze světa, ale právě pro ty nejzbožnější, kteří chtějí být chváleni a pokládáni za poutivé a upřímné, kteří se proti předchozím přikázáním nijak neprovinili.*
- Ježíš mluví o tom, že z lidského nitra, ze srdce člověka vycházejí zlé myšlenky, smilství, loupeže, vraždy, cizoložství, chamtivost, zlovolnost, lest, bezuzdnost, závistivý pohled, urážky, nadutost, opovážlivost. (Mk 7,21-23)
- **Závist** je jedna z možných reakcí na poznání, že druhý člověk má víc, umí víc, je v něčem lepší, úspěšnější než my, jazykově má svůj původ ve slově vidět, závist vede k destrukci druhého nebo k sebestrukci (v češtině je krásný výraz „puknout závistí“), závist nám bere energii, nemůžeme se vyvíjet a posunout dál.
- **Bližní** – hebrejský výraz *re'a* = druhý člověk, soused; opakuje se v tomto přikázání třikrát, žádostivost, dychtivost, závist míří proti zájmům bližního.
- **Pozitivní formulace přikázání** by mohla znít: „**Bud' spokojený s tím, co jsi od Pána Boha dostal a přej ostatním, co dostali oni.**“ Nebo také Davidova prosba v Žalmu 51 „**Stvoř mi, Bože, čisté srdce**“ (abych nezáviděl a nedychtil po tom, co patří druhým) nebo také „**Miluj bližního svého jako sebe samého.**“

K příběhu

- **David** (hebr. milovaný) – pasáček ovcí, hráč na strunné nástroje, bojovník, milovník, král, nakonec i intrikán, který jde za svou touhou přes dvě mrtvoly (Uriáš a narozené dítě). David je výjimečný v tom, že díky proroku Nátanovi nahlédne svůj hrozný čin a činí pokání.

- **Bat-šeba** (hebr. Dcera přísahy) – manželka Uriáše Chetejského, otěhotní s králem Davidem, toto dítě zemře, nakonec se stává jednou z žen krále Davida, stala se matkou čtyř synů: Šalomouna, Sammua, Sobaba a Nátana.
- **Urijáš Chetejský** (hebr. Hospodin je světlo) – byl jeden z Davidových třiceti sedmi důstojníků (2S 23,39), v Bibli je označován za Chetejce, tedy původního obyvatele Jeruzaléma, který se připojil k izraelskému lidu. Dvakrát se odmítl setkat během bojů Hospodinových se svou manželkou, i když ho k tomu vybízel sám král David, a tak ukázal svojí věrnost Zákonu (Dt 20,7).
- **Nátan** (hebr. On – Bůh – dal) – prorok, nastavuje Davidovi zrcadlo, oznamuje mu Boží soud.
- **Davidovo selhání:** vše začíná žádostivostí (porušení 10. přikázání), pokračuje cizoložstvím (porušení 7. přikázání) a končí úkladným a promyšleným zabitím (porušení 6. přikázání). **Tento příběh je názorným příkladem toho, že porušení 10. přikázání je bránou k porušení dalších přikázání!**

Úskalí přikázání

- Manželka, otroci, dobytek – to je tehdejší typické vlastnictví Izraelce. Dnes tomu je jinak, ale to neznamená, že se nás toto přikázání netýká, jen si tam musíme dosadit to, co je dnes naším typickým vlastnictvím. „Nebudeš dychtit po ničem, co patří tvému bližnímu, např. dům, bohatství, mobil, auto. Toto přikázání můžeme rozšířit i na schopnosti, možnosti, podmínky k životu, ale také např. přírodní bohatství, které je určeno až pro další generace.
- Žena v dnešní době v naší zemi není považována za majetek muže (i když v některých zemích tomu tak stále je). Můžeme dětem říci, že žena nepatří muži, ale patří k muži, muž a žena patří k sobě. To přikázání platí i naopak „nebudeš dychtit po muži své kamarádky, své bližní, který patří k někomu jinému.“
- Dychtit nerovná se sexuálně toužit, nejedná se jen o sexuální dychtivost či žádostivost.
- Stále mějme na paměti a zdůrazňujeme, že toto přikázání rozhodně není namířeno proti všem hnutím, touhám, vášním, chtěním. Starý zákon a bible vůbec nám vypráví mnoho příběhů o lidech se silnými vášněmi, dokonce i náš Hospodin je „žárlivě milující“. Přikázání varuje před sobeckým dychtěním, které se neohlíží napravo nalevo, nevidí svého bližního. Není špatné po něčem toužit a snažit se to poctivě dosáhnout; špatné je, když o to chceme připravit někoho druhého, když chceme druhému vzít, z čeho má radost. Když mu chci přebrat ženu, kamarády, pozici v práci, nápady, majetek atd.

Úskalí příběhu

David a Batšeba přestoupili pravidla daná k životu a stálo to život dva úplně nevinné lidi. David to celé začal a Batšeba proti tomu vůbec nic neudělala. Příběh ty dva neomlouvá, ani nevysvětluje, že to vlastně mysleli nějak jinak. Nesnažme se Davida nebo Batšebu nějak vylepšit, přikrášlit nebo za ně mluvit a omlouvat je. Je to příběh o špatném rozhodnutí a o jeho důsledcích.

Odkazy

Biblické:

Mt6,19-21, Mk7,21-23, Lk15,11-32, Ř13,8-10, 1Kor 6,9-10, Ga5,19-21, 1Tes 5,18.

Jiné:

- J. M. Lochman: Desatero – Směrovky ke svobodě
 - Radomír Janczy: Desatero trochu jinak
 - Pro starší děti: příručka pro konfirmandy Dvakrát měř, jednou věř – 10. přikázání
-

Pro děti

Zážitková hra a rozhovor o tom, co jsme dostali

Připravte si několik stejných korálků, které by mohly vypadat např. jako perla, nebo si připravte bonbóny. Zabalte pro každé dítě jeden korálek nebo bonbón do různých papírů – některé zabalte do krásného zdobeného papíru, jiné do jednobarevného papíru, jiné pouze do novin nebo do nějakého zmačkaného nebo špinavého papíru. Dejte dárečky do klobouku nebo jiné nádoby. Zeptejte se dětí, zda chtějí dostat dárek. Potom ať si každé dítě jeden dáreček vytáhne. Sledujte jejich reakce, některé dítě možná bude smutné, že má ošklivý dárek, vidí, že ostatní mají hezčí obaly a štvě ho to, jiné se bude radovat nebo vytahovat.

Dobrá chvíle pro začátek rozhovoru: *Jste rádi, že jste dostali dárek? Chtěli jste dostat ten dárek? A pro? Jsi te? nespokojený? Co se ti nelíbí? Máš ošklivý obal? Někdo má hezčí? Chtěl bys ho taky? Jsi smutný? Žárlíš? Závidíš? Štve tě to? Co bys te? nejraději udělal? Pro? to neudělalš? Možná kdybys neviděl, co dostali ostatní, ani by tě nenapadlo, že ten tvůj dárek je ošklivý... Ty jsi šastná, že jsi dostala takový krásný dárek? Myslíš, že je uvnitř hezčí dárek, než mají ostatní?*

Můžete dětem navrhnout, aby si dárky vyměnily, pokud chtějí. Potom ať své dárky rozebalí.

Všichni mají stejný dárek. Opět sledujte reakce dětí a můžete se jich zase ptát: *Báli jste se, že ten druhý dostane něco lepšího? Jste rádi, že máte všichni stejný dárek? Je důležitý ten obal, jak byl ten dárek zabalený? Nebo jste už na to zapomněli? Teď vidíte, že bylo vlastně úplně zbytečné závidět druhým...*

Pak můžete vše shrnout:

Všichni jsme dostali od Pána Boha dárek, ale každý ho má trochu jinak zabalený. Každý jsme jiný, umíme jiné věci, máme jiné rodiče, jinak vypadáme, máme jiné domy a pokojíčky a hračky. Ale každý z nás něco dostal a je to jenom pro nás. Pán Bůh chce, abychom o tom věděli a radovali se z toho a nekoukali se pořád, co mají ti druzí. To nám totiž úplně zkazí náladu a budeme na to neustále myslet, že si ani nevšimneme, jaký dárek jsme dostali – vzpomeňte si, jak to bylo, když jsem vám rozdával dárky, dívali jste se, co dostali ostatní a najednou jste přestali mít radost z toho, co máte vy.

Právě proto, že jsme toho od Pána Boha hodně dostali, nemusíme druhým závidět ani chtít to, co mají naši kamarádi. Máme jim to přát a radovat se, že každý něco dostal.

Na závěr poproste děti, ať namalují, co všechno mají, umí, mohou dělat, co je obklopuje, z čeho mají radost, za co jsou Pánu Bohu vděční, za co děkují (mají rodiče, sourozence, prarodiče, kamarády, zvířátko; umí hrát na flétnu, běhat, tancovat, zpívat; bydlí v hezkém domě, mají hezký pokojíček, hračky; jezdí na dovolenou, na chatu; jsou zdraví, žijí v zemi, kde je mír atd.) Můžete to na závěr shrnout do děkovné modlitby.

Můžete se také s dětmi ještě bavit o tom, jak poznají, že něco/někdo patří (k) někomu jinému:

- Podle čeho vlastně poznáte, že něco patří druhému např. ve školce (má tam svou značku, nosí to na sobě, hraje si s tím, má to podepsané).
- Podle čeho poznáte, že nějaké zvíře někomu patří např. pes nebo kočka (má známku, jméno)
- Podle čeho poznáte, že nějaká žena, muž k někomu patří? (nosí snubní prstýnek, stejné příjmení)
- Co myslíte, že nám pomáhá, abychom druhým nezáviděli, nechtěli za každou cenu to, co mají ostatní? (vděčnost a radost z toho, co mám; láska, víra.) Můžeme připomenout známou písničku z filmové pohádky Nesmrtelná teta: „Tam kde láska vládne, závist je ztracená“.

Lze také vyprávět ve zkratce jako příklad závidění a touhy Davidův příběh:

Král David dostal od Pána Boha mnoho darů (ženy, majetek, vládu, děti atd.), ale on tím pohrdl, nevážil si toho a vzal si to, co mu nepatřilo, začal totiž dychtit (toužit, chtít) po krásné ženě vojáka Uriáše. Chtěl ji mít pro sebe a Uriáše kvůli tomu poslal do veliké bitvy, takže tam umřel. Pán Bůh se na Davida moc zlobil, potrestal ho a David toho moc litoval. Nakonec mu Pán Bůh dal novou šanci a byl zase s ním.

Nebo se můžete děti zeptat, zda znají nějakou pohádku, kde někdo někomu závidí, např. Sněhurka a sedm trpaslíků, Popelka aj.

Na závěr si společně zazpívejte píseň „**Čeho třeba Bůh nám dá, chléb i srdce radostná.**“

Vyprávění příběhu

Dnes nás čeká poslední přikázání: „Nebudeš dychtit po ničem, co patří tvému bližnímu“. *Stalo se vám to někdy, že jste po něčem nebo po kom dychtili, hodn? siln? toužili? A stalo se vám taky někdy, že jste hrozn? moc cht?li n?co, co pat?ilo n?komu jinému?*

Prorok Nátan nám dnes bude vyprávět příběh o Davidovi a o jeho touze, dychtění.

(Nasa?te si na ruku bílou ponožku, která bude p?edstavovat proroka Nátana nebo použijte n?jakou postavi?ku, symbol.)

Jsem prorok Nátan, následovník proroka Samuele. Mou hlavní starostí je, aby byla dodržována všechna Boží přikázání. A teď mám strach, veliký strach. Až totiž král David zjistí, co všechno o něm vím, budu ve velkém nebezpečí. Už je to tak, už není pochyb: náš oblíbený král David je vrah a cizoložník. Důkazy jsou nezvratné. Co mám jen dělat?

Všechno vám budu vyprávět:

Král David byl na vrcholu – původním povoláním pastýř, zabil malým kamínkem velkého pelištejského obra Goliáše, můj předchůdce prorok Samuel ho pomazal za krále, měl všeho dostatek a doposud ve všem spoléhal na Pána Boha.

Nevím, co se s ním stalo. Ale jeho počínání se v posledních dnech podobá chůzi ze schodů. *(M?žete postavit schody z kostek, vzít si nap?. postavi?ku z lega a názorn? ukazovat David?v sestup dol?, daleko od Boha).*

Celé se to odehrálo na přelomu roku. David poslal svou armádu, všechny muže do války a sám zůstal v Jeruzalémě. Už to je dost divné – král nechá své muže bojovat a sám si sedí doma, vlastně prochází se po střeše.

(Krok dol?.)

A v tom ji uviděl. Byla krásná. Líbila se mu. Hrozně moc ji chtěl, toužil po ní. Jenže ta žena patřila k jinému muži. To ovšem Davida neodradilo a toužil po ní dál a možná ještě víc.

(Krok dol?.)

Dokonce si dal zjistit, kdo je ta žena. A byla to Batšeba, dcera Elíamova, manželka Chetejce Urijáše, jeho věrného služebníka, který zrovna bojoval za Davida, za Izrael, za Batšebu s nepřáteli na východě.

(Krok dol?.)

David pak pro Batšebu nechal poslat posly. Batšeba se vydala na cestu z domu, ve kterém bydlela se svým mužem Uriášem. A v tu chvíli si už král David určitě musel uvědomovat, že se nechová podle Božích přikázání. Jenže ona je tak krásná, tak moc by ji chtěl, pro sebe, dnes v noci. Co se mu asi honilo hlavou? Jak se asi snažil omluvit si, co se mu už vymklo z rukou, čemu dal průchod, co včas nezastavil? „Jsem král, tak snad nemusím dodržovat všechno úplně doslova a do písmene. Až do teď jsem Bohu věrně sloužil – zabil jsem obra, sjednotil jsem říši, nezabil jsem Saula, i když mi usiloval o život. Jsem David, Hospodinův vyvolený a pomazaný král. Za normálních okolností věrný, spolehlivý a čestný. Užiju si příjemnou noc s Batšebou a pak ji zase pošlu domů. Nikdo se o tom nedozví. Pro jednou se přece nic nestane.“

(Krok dol?.)

A stalo se... Batšeba posílá králi Davidovi dopis. Stručný, velmi stručný: „Jsem těhotná.“ A kdo je otcem je jasné. Uriáš je ve válce. V Davidově válce. Otcem dítěte je David.

Ale rozhodně to není hrdý otec. Udělá to nejhorší, co může: snaží se vše zamaskovat. Stále si myslí, že se nikdo nic nedoví. Ještě nelituje toho, co udělal. Ale jde přes mrtvolu dál.

(Krok dol?.)

David chce zůstat na vrcholu, i když už tam dávno není. (Ukažte dětem, kam až se na schodech dostal). Chce být oblíbeným králem. Chce se vyhnout ponížení a skandálu. A už dokonce vymyslel, jak to udělat. David je opravdu mazaný a tolik tolik touží po Batšebě. Povolal Uriáš z války domů. „Bojoval jsi statečně, milý Uriáši,“ řekl král. Pak na něho šibalsky mrknul: „Běž teď domů a zůstaň u své ženy. Určitě si to zasloužíš.“ Ale Uriáš domů nešel. Byl sice přistěhovalec, ale dodržoval Hospodinův zákon mnohem poctivěji než král a věděl, že bojovník se během válečného tažení nesmí ničím rozptylovat, ani svou manželkou. Přenocoval s ostatními královskými služebníky venku před palácem.

(Krok dol?.)

Král David se to dozvěděl a znovu si ho zavolal.

„Myslel jsem to vážně, máš za sebou dlouhou a náročnou cestu. Musíš být unavený. Běž domů a zůstaň nějaký čas se svou ženou!“ přemlouval ho král David. „To přece nemůžu. Vždyť můj velitel Joáb a všichni moji spolubojovníci spí venku na poli. A já bych měl jít do svého domu, jíst a pít a spát se svou ženou?“

Uriáš vlastně přesně popsal, co David provedl – všichni Davidovi služebníci jsou ve válce, spí na poli, bojují za něho a on je doma, jí a pije a navíc spí s cizí ženou!

(Krok dol?.)

David se ale nevzdával a zkusil to ještě jednou. Vyzval Uriáše, aby zůstal v Jeruzalémě ještě několik dní. Zval ho k sobě do paláce k jídlu, lichotil mu a opíjel ho. Uriáš se večer vždy sotva vypotácel z paláce, ale domů nikdy nešel. Znal pravidlo, znal Boží příkaz, a přesto zkrátka nejede vlak. Byl věrný voják, věrný služebník, to si ani ve snu David nedokázal představit. Pochopil, že s Uriášem a jeho věrností nehne ani lží, ani lstí, ani přemlouváním a naváděním, a tak se rozhodl pro krok nejhorší, pro vraždu.

(N?kolik krok? dol?.)

David měl vše chladnokrevně naplánováno. Po samotném Uriášovi poslal dopis veliteli Joabovi. „Předej mu ho osobně,“ přikázal David. Ted' už se přesvědčil o Uriášově věrnosti a byl si jistý, že dopis číst nebude. V tom dopise král David rozhodl o Uriášově životě. Prikazuje věrnému generálovi Joábovi, aby postavil věrného a nic netušícího Uriáše do první linie a uprostřed bitvy, aby ho všichni opustili. Uriáš padl. A Davidovi to bylo oznámeno.

Ulevilo se mu. Zůstane na vrcholu. Navíc bude mít i krásnou Batšebu.

Když se Batšeba dozvěděla o smrti svého muže, rozplakala se. Jakmile smutek pominul, David pro ni znovu poslal, přijal ji do svého domu a konečně se stala jeho ženou. Porodila mu syna. Bylo po všem. Skončeno a uzavřeno. David dosáhl toho, po čem toužil, sice přes mrtvolu, ale má, co chtěl a nikdo neví, jak toho vlastně dosáhl. David mohl být šťastný. Ale nebyl. V očích Hospodinových bylo zlé, co David spáchal.

David sešel ze schodů dolů a ocitl se na dně, daleko od Pána Boha.

A tam jsem ho potkal.

A budu mu zvěstovat, co praví Hospodin: „Davide, já jsem tě pomazal za krále nad Izraelem a já jsem tě vytrhl ze Saulových rukou. Dal jsem ti dům tvého pána a do tvé náruče ženy

tvého pána, dal jsem ti dům Izraelův i Judův, a kdyby ti to bylo málo, přidal bych ti mnohem víc. Proč jsi pohrdl Hospodinovým slovem a dopustil ses toho, co je zlé v jeho očích?“

Tolik příběh. David může mít a má tolik žen, ale zahlédne ještě jednu – Batšebu. A nechá kvůli tomu zabít jejího manžela Uriáše. Podobně jako jiný král, král Achab. Má spoustu vinic, ale zahlédne tu Nábotovu, touží po ní, nemůže spát a nakonec zabije Nábota. Podobně Napoleon. Chtěl celou Evropu, a kvůli tomu zemřelo statisíce lidí. Hitler chtěl celý svět. A kvůli tomu zemřely milióny. Co mají ti všichni společného? Jednak mají krev na rukou, a také mají věčnou nespokojenost nebo spíše neuspokojenost. Chtějí víc, než mohou mít. V podstatě chtějí všechno. Co jim na oči přijde, co je napadne. Nechtějí přijmout omezení. Nezastaví se ani před svobodou druhého. To je nekonečná žádostivost. Chtěl bych, chtěla bych ještě tohle... Hrozně bych to chtěl, chtěla. Ne proto, že mám málo, ale proto, že nemám nikdy dost. A proti tomu se staví desáté přikázání: Nebudeš dychtit po tom, co patří tvému bližnímu.

Aktivní práce na základě biblického příběhu: psaní trestního spisu a diskuze

- Přečtěte dětem příběh Davidova selhání (2S 11 a 12,1-18a) a předem je upozorněte, že budou mít za úkol sepsat trestní spis případu David a Batšeba.
- Můžete si vytvořit jednoduchý pracovní list – např. „Trestní spis případu David a Batšeba – přísně tajné“.
- Děti si samostatně nebo ve skupinách pracovní list vyplní, mohou mít k dispozici bibli.
- Potom si společně čtete, k čemu děti došly a můžete o tom diskutovat.
- Na závěr (jako příklad doporučení v trestním spisu) přečtěte dva biblické texty z Nového zákona Ř 13,10 Láska neudělá bližnímu nic zlého a 1Tes 5,18 Stále se radujte, v modlitbách neustávejte, za všech okolností děkujte a prosbu z Davidova žalmu 51 Stvoř mi, Bože, čisté srdce a ukázat jim, co může být lékem proti závisti.

Návrh pracovního listu:

Trestní spis případu David + Batšeba – Přísně Tajné!

Osoby:

Motivy:

Žánr:

Pozadí:

Poškození:

Provinění:

Porušení přikázání číslo ... Sbírky zákona ...

Rozsudek:

Trest:

Doporučení:

Poznámka: *Pokud to nezazní, zděrazněte, že hlavní vina, z které se pak rodí další provinění, je – David si nevážil Hospodinových darů. Bylo mu málo, co mu Bůh dal, chtěl víc.*

Aktivní práce na základě znění 10. přikázání: téma závist

Návrh pracovního listu:

- Poslední 10. přikázání zní: *Nebudeš dychtit po domě svého bližního. Nebudeš dychtit po ženě svého bližního ani po jeho otroku ani po jeho otrokyni ani po jeho býku ani po jeho oslu, včec po něčem, co patří tvému bližnímu.*
- Zkus toto přikázání napsat svými slovy, dnešním jazykem.
- Co znamená dychtit?
- Co je závist? Co je protikladem závisti?
- Co všechno lze závidět? Po čem lze dychtit?
- Odkud se v lidech závist bere? Proč závidíme?
- Co se může ze závisti „narodit“? K čemu závist může vést? Co s lidmi dělá?
- Co je lékem proti závisti?
- Napiš si seznam pěti věcí, které bys v životě rád/a dokázal/a. Přemýšlej chvíli o tom, co uděláš, abys jich dosáhl/a? Co jsi ochoten/ochotna podstoupit?
- Je dobře, že lidé mají přání a touhy? Může se to také v něčem pokazit?
- Znáš nějaké biblické příběhy nebo pohádky, které vypráví o závisti a ukazují, k čemu závist může člověka dovést?
- Myslíš, že 10. přikázání můžeme vnímat jako vyvrcholení celého Desatera, nebo jen opakuje některá předchozí přikázání? Co přináší nového?

Navržené otázky v pracovním listu můžete použít pro společný rozhovor:

Nejprve si každý sám nebo ve skupinách vypracují vlastní znění 10. přikázání, sdílí své nápady. Potom brainstorming na téma dychtění a závist, zapisovat na flipchart nebo velký papír. Následuje burza nápadů: co všechno lze závidět, kde se závist bere a k čemu může vést. A nakonec ať děti zkusí přemýšlet o tom, co je lékem proti závisti, případně jim můžete

nabídnout dva biblické texty z Nového zákona Ř 13,10 Láska neudělá bližnímu nic zlého a 1Tes 5,18 *Stále se radujte, v modlitbách neustávejte, za všech okolností děkujte* a prosbu z Davidova žalmu 51 *Stvoř mi, Bože, čisté srdce*, v nich mohou najít inspiraci.

Je dobré mluvit také o pozitivních touhách a přáních, děti si mohou napsat seznam pěti věcí, které by v životě rádi dokázaly, potom si ve skupině všechny navzájem prohlédnou a pohovoří o nich. Vedme je k rozhovoru o tom, co učiní, aby toho dosáhly, co jsou ochotné podstoupit. Je fajn, že lidé mají taková přání a může se to také v něčem pokazit? Na závěr je možné mluvit o různých biblických příbězích, případně ve zkratce shrnout příběh o Davidovi a Batšebě.

Inspirace pro společný rozhovor nebo pro následnou práci s pracovním listem:

- **Dychtit** – velmi intenzivně toužit. Je dobré, když máme pro co žít, když po něčem toužíme, o něco nám jde, problém vzniká, až když ono dychtění začne mířit proti bližnímu. Pak se objevuje závist, sobeckost, sobecká touha, chtivost, nenasytlost, žárlivost – to všechno člověka ovládá a vede k činům, kterými si kazíme život a ztrácíme přátele.
- **Závist** – šířivé srovnávání s druhými, závidět komu co a toužit po něčem, závist plodí destrukci, ničí, zatímco touha rozvíjí, vede k aktivitě aj. **Protikladem** – přejícnost, obdiv aj.
- **Co všechno lze závidět** – majetek, životní styl, misijní úspěch, vzhled, podmínky k životu, zázemí, rodinu, schopnosti, možnosti aj.
- **Odkud se závist bere** – vnitřní nespokojenost, nevyrovnanost, nedostatek lásky, nevděčnost, zaměřenost na druhé a zároveň sobeckost aj.
- **Lékem proti závisti** – láska, vděčnost, spokojenost, prosba o čisté srdce, viz Ř 13,10 „Láska neudělá bližnímu nic zlého“ a 1Tes 5,18 „Stále se radujte, v modlitbách neustávejte, za všech okolností děkujte“ a Davidův žalm 51 „Stvoř mi, Bože, čisté srdce“.
- **Biblické příběhy** – Adam a Eva (dychtili po stromu, který patřil Hospodinu), Kain a Ábel (Kain záviděl Ábelovi, že jeho oběť Hospodin přijal), Josef a jeho bratři (bratři záviděli Josefovi jeho barevnou sukni a otcovu lásku), Nábotova vinice (Achab dychtil po Nábotově vinici), Marnotratný syn (starší bratr záviděl mladšímu, že mu otec vystrojl hostinu) a další.
- **10. přikázání je shrnující, je vyvrcholením celého Desatera.** „Nezabiješ, nezcižolíš, nezabiješ“ nás chrání před zlými činy. „Nepromluvíš křivého svědectví“ nás chrání před zlými slovy a „Nebudeš dychtit“ nás chrání před kořenem toho všeho, a sice před

zvrácenými touhami lidského srdce.

Inspirace z výtvarného umění

Závist (lat. invidia) patří mezi malířské oblíbenice. Bývá zobrazována jako hubená ženská postava s bledou křivou tváří a s černými zuby, často i s netopýřími křídly a drápy. Z úst jí vytéká jed nebo vylézá had, který náleží, podobně jako měsíc, mezi její atributy. Jindy ji můžeme vidět jako Medúzu s hady místo vlasů, nebo jako postavu držící v ruce vlastní srdce či vnitřnosti (obojí ohlodává). Někdy vypadá jako stará šereda doprovázená vzteklým psem, která se odvrací od dvojice milenců.

Zakončení cyklu Desatero

Jelikož dnes končíme cyklus Desatero, můžeme si společně s dětmi projít všechna přikázání, případně s nimi mluvit o tom, která přikázání si dobře pamatují, jsou pro ně důležitá atd. nebo si můžeme připravit nějakou závěrečnou hru. Např.

- Hra zaměřená na znalosti – např. vyrobit si deset kartiček, na každé je číslo a znění přikázání, potom dalších deset kartiček, na kterých je nějaké základní téma z jednotlivých přikázání, např. k přikázání nezabiješ – téma vražda, války atd.
 - Hra zaměřená na zážitek – zkusit si zahrát nějakou karetní nebo jinou hru úplně bez pravidel, každý si hraje, jak chce, až zavládne chaos. Vyústění: Pravidla nám dávají směr. Dodržovat pravidla znamená mít svobodu.
-

Liturgie

Rituál

Společná recitace: Hospodin je náš Bůh, on nás vyvedl z otroctví.

Modlitba

Pane Bože, děkujeme ti, že nás máš rád a dáváš nám mnoho dobrého. Dej ať vidíme a pochopíme, že máme k životu dost, a proto nemusíme podvádět, závidět, pomlouvat, krást, dychtit.

Dej, ať se odvážíme k tobě volat, když nám něco bude chybět. Spolu s Davidem voláme: Stvoř nám, Bože, čisté srdce. Amen.

Okénko do bohoslužeb

Víte, co to znamená toužit po něčem? A dychtit? Toužit nebo dychtit po něčem, znamená něco moc chtít. A to může být dobré, např. když toužíte si pořídit nový mobil, šetříte si na něj a chodíte k sousedovi sekat trávník, aby jste si vydělali. Ale toužit a dychtit může také velmi zlé. Máte nějaký příklad? Pokud ne, o jednom zlém dychtění uslyšíte v nedělce.

Odkaz na pracovní list

[10 Davidův hřích a pokání](#)

[10 Davidův hřích a pokání - st](#)

[10. přikázání – David a Betsabé](#)

Kam dále

[Zpracování 2 Sam 11\(12\) na webu katecheze](#)

[Zpracování 2 Sam 11\(12\) na vira.cz](#)

Odkaz na píseň

[Šest věcí \(SV323\)](#)

[Odpusť, že dnes tak jako včera](#)

[Hříchy tvý tě jednou doženou](#)

[Nevím, Pane, co ti dát, nevím, jak ctít tebe](#)

[Temnou divnou mlhou bloudím sem a tam](#)

[Čeho třeba, Bůh nám dá](#)

[Vše dobré, co máme \(BTS19\)](#)

[Není lepší na tom světě \(BTS8\)](#)

Cílová skupina

[Starší školní](#)

[Školní](#)

[Předškolní](#)

[Mladší školní](#)

Katechetické cykly

[Desatero – Modlitba Páně – Krédo](#)

Téma

[Desatero](#)

Biblický odkaz (kat)

[Exodus 20,17–](#)

[2 Samuelova 11](#)